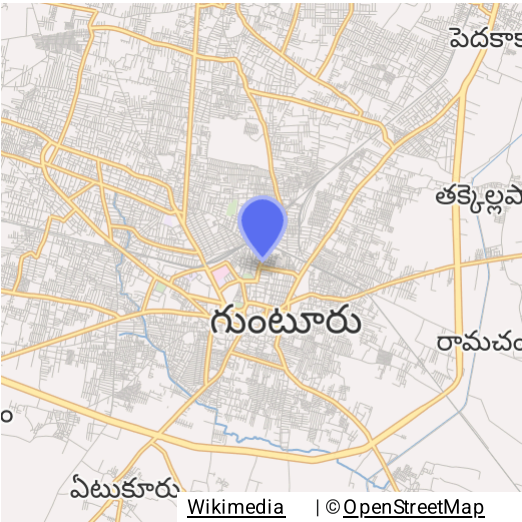

గుంటూరు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని నగరం

గుంటూరు, దక్షిణ భారతదేశం, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం, గుంటూరు జిల్లా లోని ఒక ముఖ్య నగరం, ఈ నగరం 7,43,354 జనాభాతో (2011 జనగణన) రాష్ట్రం లోని మూడవ పెద్ద నగరంగా రికార్డులకెక్కింది.^[2] గుంటూరు ప్రాంతం విద్యా, వైద్య రంగాలకు పేరొందింది. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని ప్రాంత అభివృద్ధి ప్రాధికార సంస్థ పరిధిలోకి వచ్చింది. గుంటూరు నగరపాలకసంస్థ ద్వారా పరిపాలనజరుగుతుంది. ఇది గుంటూరు రెవెన్యూ విభాగంలోని గుంటూరు తూర్పు, గుంటూరు పశ్చిమ మండలాల కేంద్రం.^[3] విశాఖపట్నం గుంటూరు పారిశ్రామిక ప్రాంతంలో భాగం.^[4] మిరప, పత్తి, పొగాకు ఎగుమతులకు ప్రసిద్ధి గాంచింది. ఆసియాలో అతి పెద్ద ఎండమిర్చి మార్కెట్ కలిగివుంది.^[5]

పేరు వెనుక చరిత్ర

ప్రస్తుత పేరుకి సంబంధించిన తొలి వాడుక అమ్మరాజు I (922-929 CE), వేంగీ తూర్పు చాళుక్య రాజు శాసనాలలో ఉంది. ఇంకా సా.శ.1147, సా.శ.1158 సంవత్సరపు శాసనాలలో కూడా ఉంది.^[6] సంస్కృతంలో గుంటూరుని గర్తపురి అనే వారు. దీని అర్థం నీటికొలనుల మధ్యనున్న ప్రదేశం.^[7] ఈ ప్రదేశం నీటి కొలను అనగా గుంట దగ్గరలో వుంది కాబట్టి, గుంట ఊరు అని కాలక్రమేణా గుంటూరు అయివుండవచ్చు. ఇంకొక తెలుగు పదం కుంట (భూమికొలత ప్రమాణం) ను బట్టి కూడా కుంట ఊరు అని తరువాత గుంటూరుగా మారిందని అంటారు.^[8]

చరిత్ర

సా.శ. పూర్వం 2వ శతాబ్దం నుండి సా. శకం 3వ శతాబ్దం వరకు శాతవాహనుల సామ్రాజ్యంలో ఈ జిల్లా కూడా ఉంది. అభ్రకం (మైకా) 2200 సంవత్సరాల క్రితము మొదట గుంటూరు ప్రాంతములోనే కనుగొనబడింది. సా. శకం 8 వ శతాబ్దం నుండి 12 శతాబ్దం వరకూ ధరణికోటను రాజధానిగా చేసుకుని నేటి ఆంధ్ర క్షత్రియులలో ధనుంజయ గోత్రీకుల పూర్వీకులైన కోట వంశస్థులు గుంటూరు జిల్లాలో చాలా ప్రాంతాలను పాలించారు.

గుంటూరు

నగరం

గుంటూరు

ముఖ్యప్రదేశాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర
పటంలో గుంటూరు
నగర స్థానం

Coordinates:
16.301°N 80.443°E

గుంటూరు నగరంలోని రామచంద్రాపుర అగ్రహారం అతిపురాతనమైన ప్రాంతం.12వ శతాబ్దంలో రామచంద్ర అనే వ్యక్తికి ఓ సామంత రాజు ఈ అగ్రహారాన్ని ఈనాంగా ఇస్తే ఆయన ఇక్కడి నుండి పరిపాలన చేసేందుకు ఒక అగ్రహారాన్ని ఏర్పాటు చేసుకుని దానికి రామచంద్ర అగ్రహారంగా నామకరణం చేశాడట. ఇక్కడి లక్ష్మీ నారాయణ స్వామి వారి ఆలయపు మంటపం యొక్క స్తంభంపైనున్న 1296 నాటి శాసనాలలో దీని పేరు కనిపించుచున్నది. ప్రస్తుతం ఈ ప్రాంతాన్ని ఆర్ అగ్రహారం అని, ఏడు సందుల వీధి అని పిలుస్తారు.ఈ ప్రాంతం ఆలయాలకు ప్రసిద్ధి. దీనికి అనుకుని ఉన్న చెరువు కాల క్రమంలో కనుమరుగై నివాస ప్రాంతంగా మారింది. ఇక్కడ చెరువు ఉందని, ఈ ప్రాంతంలోని రామనామ క్షేత్రంలోని రాముల వారి తెప్పోత్సవం ఇక్కడి చెరువులోనే జరిపించే వారట.

కవిత్రయంలో ఒకరైన తిక్కన సోమయాజి (సా.శ. 13 వ శతాబ్దం) తన తండ్రియైన కొట్టరువు కొమ్మన గురించి "గుంటూరి విభుడు" అని అభివర్ణించాడు. అందువలన ఆయన గుంటూరు ఒక చిన్న గ్రామంగా ఉన్న రోజులలో దానికి గ్రామాధికారిగా ఉండేవాడని తెలుస్తోంది. 16వశతాబ్దం చివరిదశలో యూరోప్ దేశస్తుల రాకతో ఈ నగరానికి జాతీయ, అంతర్జాతీయ ప్రాముఖ్యం కలిగింది. ఫ్రెంచివారు కొండవీడుకోట నుండి 1752లో గుంటూరుకి బహుశా రెండు పెద్ద చెరువులుండటం వలన ముఖ్యపట్టణాన్ని మార్చారు. ఈ ప్రదేశం నగర కేంద్రబిందువైంది. నిజాం, హైదర్ ఆలీ 1788లో బ్రిటీష్ వారి చేతికి పోయేంతవరకు పరిపాలించారు.

([https://geohack.toolforge.org/geohack.php?pagename=%E0%B0%97%E0%B1%81%E0%B0%82%E0%B0%9F%E0%B1%82%E0%B0%B0%E0%B1%81¶ms=16.301_N_80.443_E_type:city\(647508\)\)](https://geohack.toolforge.org/geohack.php?pagename=%E0%B0%97%E0%B1%81%E0%B0%82%E0%B0%9F%E0%B1%82%E0%B0%B0%E0%B1%81¶ms=16.301_N_80.443_E_type:city(647508)))).

దేశం

భారతదేశం

రాష్ట్రం
జిల్లా

ఆంధ్రప్రదేశ్
గుంటూరు

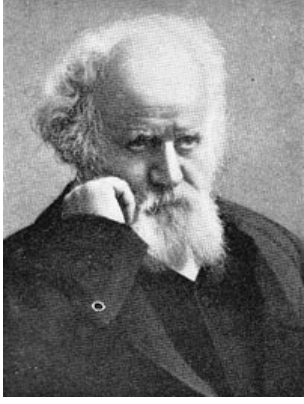
Government

• **Type**

స్థానిక
స్వపరిపాలన

• **Body**

గుంటూరు
నగర
పాలక
సంస్థ

పియర్ జాన్సన్ (ఆంగ్ల వికీవ్యాసం).

బ్రిటీష్ పరిపాలన సమయంలో ఫ్రెంచి ఖగోళశాస్త్రవేత్త పియర్ జాన్సన్ 1868 ఆగస్టు 18లో ఇక్కడనుండి సూర్య గ్రహణాన్ని దర్శించాడు, హీలియం అనే మూలకాన్ని కనుగొన్నాడు.^{[9][10]} 1859 లోజిల్లాకు ముఖ్యపట్టణంగా చేయబడింది, జిల్లా రద్దయిన తర్వాత మరల 1904లో మరల నగరంగా మిగిలింది. 1890లో రైల్వే ప్రారంభంతో నగరం వేగంగా వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల మార్కెట్ కేంద్రంగా మారింది. స్వాతంత్ర్యం తరువాత పెరుగుదలగా కొత్త గుంటూరు అనబడే బ్రాడీపేట, అరండల్ పేట, పట్టాభిపురం, చంద్రమౌళి నగర్, సీతారామనగర్, బృందావన్ గార్డెన్స్ అనే ప్రదేశాలకు వ్యాప్తి చెందింది.

1866లో ఏర్పడిన గుంటూరు పురపాలక సంఘం రాష్ట్రం లోని అతి పురాతనమైన పురపాలక సంఘాలలో ఒకటి. 1995లో నగరపాలక సంస్థగా మార్పు బడింది.

2012 లోచుట్టుపక్కల గల 10 గ్రామాలు నల్లపాడు, పెద పలకలూరు అంకిరెడ్డిపాలెం, అడవి తక్కిళ్ళపాడు గోరంట్ల, పొత్తూరు, చౌడవరం, ఏటుకూరు, బుడంపాడు,గుంటూరు నగరంలో కలిసాయి.^[11]

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని ప్రాంత అభివృద్ధి ప్రాధికార సంస్థ (సీఆర్‌డీఏ) ఏర్పాటుతో సమగ్ర అభివృద్ధి కొరకు గుంటూరు నగరం సీఆర్‌డీఏ పరిధిలోకి వచ్చింది.^[12]

Area^[1]	
• Total	168.41 km ² (65.02 sq m
Population (2011)^[2]	
• Total	6,47,508
• Density	16,939/k (43,870/s
భాషలు	
• <u>అధికారిక</u>	<u>తెలుగు</u>
<u>Time zone</u>	<u>UTC+5:30 (IST)</u>
<u>పిన్‌కోడ్</u>	522 XXX
<u>టెలిఫోన్ కోడ్</u>	+91– 863
Website	

మాజీ ముఖ్యమంత్రి తెలుగుదేశం పార్టీ వ్యవస్థాపకుడు నందమూరి తారక రామరావు గుంటూరు లోని ఆంధ్రకైస్తవ కళాశాలలో విద్యాభ్యాసం చేశాడు.

జీవన శైలి

ఇక్కడ నగరంలో నివసించే నగర వాసిని గుంటూరువారు అని అంటారు.^[13] సాంప్రదాయక నాటకాలు, సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు జరుగుతూవుంటాయి.^[14] నగరంలో రామ నవమి,^[15] మహాశివరాత్రి,^[16] వినాయక చవితి,^[17] విజయదశమి,^[18] దీపావళి,^[19] హోళి,^[20] ఉగాది,^[21] ఈద్,^[22] కృష్ణాష్టమి,^[23] క్రిస్మస్^[24] పండగలు ఘనంగా జరుపుకుంటారు.

వంటలు

దక్షిణ భారత వంటలైన ఇడ్లీ, దోసె, పూరి, వడ లాంటివి ఎక్కువగా తింటారు.^[25] ఈ ప్రాంతంలో ఎర్రమిరపకాయల బిర్యాని తయారైంది.^[26] గుంటూరు సన్న మిరపకాయ, ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి విశిష్ట భౌగోళిక స్థాన సూచకగా నమోదు చేయబడింది.^[27]

గుంటూరు పశ్చిమం విస్తృత చిత్రం

నగర ఆకర్షణలు

పురావస్తు ప్రదర్శనశాల

ఇస్లాన్ మందిరం, బృందావన్ గార్డెన్స్ లోని వెంకటేశ్వర స్వామి దేవస్థానం ప్రముఖ ఆధ్యాత్మిక దేవాలయాలు.

అరండల్పేట, లక్ష్మీపురం, బ్రాడీపేట, కొరిటపాడు, నవభారత నగర్, పట్టాభిపురం, శ్యామలానగర్, విద్యానగర్ లాంటివి ప్రధాన వాణిజ్య, నివాస ప్రాంతాలు.^[28] ఆటోనగర్, గోరంట్ల, పెద పలకలూరు, నల్లపాడు ఇతర ప్రాంతాలు.^[29]

నగరంలో చాలా ఉద్యానవనాలు, ప్రదర్శనశాలలు, దేవాలయాలు, ప్రకృతి సంరక్షణ ప్రదేశాలు ఉన్నాయి. పాక్లిస్తాన్ ఏర్పాటుకు కర్త అయిన మొహమ్మదు ఆలీ జిన్నా పేరిట గుంటూరులో జిన్నా టవర్ అనబడే స్థూపం ఉంది. ఇది మహాత్మాగాంధీ రహదారిలో ప్రముఖ కేంద్రం.^[30] 17 ఉద్యానవనాలను నగరపాలికసంస్థ నిర్వహిస్తున్నది.^[31] నగర పొలిమరలలో నగరవనం అనే ఉద్యానవనం ఉంది.^[32]

ప్రభుత్వం ద్వారా నడుపబడే కేంద్ర గ్రంథాలయం నగరంలో ఉంది.^[33] ఇంకా దాదాపు 80 వేల గ్రంథాలతో అలరారుతున్న అన్నమయ్య గ్రంథాలయం కూడా ఉంది. నగరానికి దగ్గరలో ఉప్పలపాడు పక్షిరక్షితప్రాంతం, కొండవీడు కోట ఉన్నాయి.

పరిపాలన

అన్నమయ్య పార్కులో ఒక దృశ్యం

గుంటూరు నగరపాలక సంస్థ ద్వారా నగర పరిపాలన జరుగుతుంది.

రవాణా

గుంటూరు బస్ స్టేషను దృశ్యం

రోడ్డు సౌకర్యం

గుంటూరు రైల్వే స్టేషన్

- జాతీయ రహదారి-16 ఈ నగరంగుండా పోతుంది.
- రాష్ట్ర రాజధాని అమరావతికి రోడ్డు.
- ఇన్నర్ రింగ్ రోడ్డు ఫిరంగిపురం వరకు
- డొంక రోడ్డు
- నరసరావుపేట - కడప

ఎస్టీఆర్ బస్ స్టేషను ప్రముఖమైన ఒక బస్ స్టేషను. రాష్ట్రంలో 3వ పెద్ద బస్ స్టేషను.

రైలు సౌకర్యం

గుంటూరు ప్రముఖ రైల్వే జంక్షను. విజయవాడ, రేపల్లె, మచిలీపట్నం, హైదరాబాదు, మాచర్ల, తెనాలి మొదలైన పట్టణాలకు రైలు మార్గం ద్వారా కలపబడి ఉంది.^[34]

విమాన సౌకర్యం

నగరానికి దగ్గరలోని విమానాశ్రయం విజయవాడ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం.

విద్య

ఆర్.వి.ఆర్. & జె.సి. ఇంజనీరింగు కళాశాల

గుంటూరు ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాల

1885లోనే గుంటూరులో తొలి కళాశాల అయిన ది అమెరికన్ ఇవాంజికల్ లూథరన్ మిషన్ కళాశాల స్థాపించారు. 1926లో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయానికి అనుబంధంగా మారేవరకూ మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయానికి అనుబంధంగా ఇది పనిచేసింది. 1928లో దీన్ని ఆంధ్ర క్రైస్తవ కళాశాల (ఆంధ్రా క్రిస్టియన్ కళాశాల) (ఏ.సి.కాలేజి) గా పేరు మార్చారు.^[35]

ప్రాథమిక, ఉన్నత విద్యని, ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వధనసహాయం గల, ప్రైవేట్ పాఠశాలలు బోధిస్తాయి. ఇది పాఠశాల విద్యాశాఖ పర్యవేక్షిస్తుంది.^{[36][37]} పాఠశాల సమాచారం నివేదిక ప్రకారం 2016-17 విద్యాసంవత్సరానికి, నగర పరిధిలో 400కు పైగా పాఠశాలల్లో, లక్షకు పైగా విద్యార్థులు చేరి ఉన్నారు.^{[38][39]}

సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్, సెకండరీ స్కూల్ సర్టిఫికేట్ లేదా భారతీయా సర్టిఫికేట్ ఆఫ్ సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ సిలబస్ వివిధ పాఠశాలలో వాడబడుతున్నది. ఇంగ్లీష్ తెలుగు, ఉర్దూ మాధ్యమాల్లో విద్యని బోధిస్తారు.^{[40][41]}

గుంటూరు ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాల ప్రాంతంలోనే అతిపెద్ద వైద్యకళాశాల^[42] పలు జూనియర్ కళాశాల లున్నాయి.^[43] ఒక జూనియర్ గురుకుల కళాశాల (APRJC), పది ప్రైవేటు ఎయిడెడ్, రెండు కో-అపరేటివ్, మరిన్ని ప్రైవేటు అన్ ఎయిడెడ్ కళాశాలలు ఉన్నాయి.^[43] జె.కె.సి.కాలేజీ, ఆర్.వి.ఆర్ & జె.సి.కాలేజి ఆఫ్ ఇంజనీరింగ్, టి.జె.పి.ఎస్.కళాశాల, మహిళా కళాశాల, సెంట్ జొసెఫ్ మహిళా కళాశాల విశ్వవిద్యాలయ గ్రాంట్ కమిషన్ పథకం కింద ఆమోదం పొంది ఉన్న స్వతంత్ర కళాశాలలు.^[44] గుంటూరు నగరానికి ఉత్తరంగా నంబూరు దగ్గర ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం ఉంది.

వైద్యం

అన్నమయ్య పార్కులోని ఒక దృశ్యం

అన్నమయ్య పార్కులో ఒక దృశ్యం

1897లోనే అన్నా సారా కుగ్లర్ ఆధ్వర్యంలో అమెరికన్ ఎవాంజలికల్ లూథరన్ మిషన్ హాస్పెటల్ పేరుతో 18 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో 50 పడకల ఆసుపత్రి నిర్మించబడింది. ఇది ఆ కాలంలో భారతదేశంలోని అత్యుత్తమ ఆసుపత్రులలో ఒకటిగా పేరుపొందింది. తరువాత 1930లో ఈ ఆసుపత్రి పేరును కుగ్లర్ ఆసుపత్రిగా మార్చారు. గుంటూరు ప్రభుత్వ వైద్యశాల ఈ ప్రాంతంలోనే పెద్ద వైద్యశాల. గుంటూరు నగరంలో పలు వైద్యశాలలు అత్యాధునిక సౌకర్యాలతో ఉన్నాయి.

పరిశోధన, పరిశ్రమలు

- కేంద్రీయ వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రం గుంటూరు సమీపములోని ' లాం ' వద్ద ఉంది. ఇచ్చట వివిధ వ్యవసాయ ఉత్పత్తులలో సరికొత్త వంగడాలను కనుగొనడానికి పరిశోధన జరుగుతుంది.
- గుంటూరు పొగాకు వ్యాపారానికి, మిర్చి, ప్రత్తి ఉత్పత్తికి బాగా ప్రసిద్ధి చెందినది.
- మిర్చి శీతల గిడ్డంగులు (కోల్డ్ స్టోరేజేస్) ఎక్కువగా ఉన్నప్రదేశాలలో గుంటూరు ఆసియాలో నే రెండవ స్థానంలో ఉంది.

రాజకీయాలు

ఇక్కడి ప్రధాన రాజకీయపార్టీలు తెలుగుదేశం పార్టీ, వైఎస్ఆర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ. క్రితంలో ఈ ప్రాంతం భారత జాతీయ కాంగ్రెస్, కమ్యూనిస్టు పార్టీలకు కంచుకోట. తెలుగుదేశం పార్టీ ఆవిర్భావంతో పరిస్థితులు మారాయి. నగరం గుంటూరు తూర్పు, గుంటూరు పశ్చిమ శాసనసభ. గుంటూరు లోక్ సభ నియోజకవర్గం పరిధిలో ఉంది.

సమాచార మాధ్యమాలు

ప్రెస్ ఇండియా 2013-14 వారి 58వ వార్షిక నివేదిక ఆధారంగా, నగరంలో ఆంధ్రజ్యోతి, ఆంధ్ర ప్రభ, ఈనాడు, సాక్షి, సూర్య, వార్త ముఖ్య తెలుగు దినపత్రికలు. టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా, డక్కన్ క్రానికల్, న్యూస్ బ్రూం, ది ఫోర్త్ వాయిస్, వ్యూస్ ఆబ్సర్వర్ ఆంగ్ల దినపత్రికలు.^[45]

ప్రముఖులు

- గుర్రం జాషువా
- లాల్ జాన్ బాషా
- కొండా వెంకటప్పయ్య, స్వాతంత్ర్యోద్యమ నాయకుడు
- ఓల్లా రచయిత్రి

- నాయని కృష్ణకుమారి
- దేవిప్రియ
- ఉపద్రష్ట సునీత
- నోరి నరసింహశాస్త్రి
- ముప్పవరపు భీమారావు
- శిష్టా వెంకట లక్ష్మీ నరసింహారావు
- బీరం మస్తాన్ రావు
- ఆళ్ల వెంకటరామారావు - శాస్త్రజ్ఞుడు, పద్మభూషణ్
పురస్కార గ్రహీత

ధార్మిక సంస్థలు

- స్వధర్మ సేవాసంస్థ, గుంటూరు

ఇవి కూడ చూడండి

- అమరావతి మెట్రోపాలిటన్ రీజియన్
డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ

మూలాలు

1. *"The Case of Guntur, India" (<http://dreams.ecobudget.org/fileadmin/dreams/files/Guntur.pdf>) (PDF). DReAMS – Development of Resources and Access to Municipal Services. p. 1. Retrieved 15 June 2015.*

2. *"Guntur city population is 7,43,354 as per 2011 Census"* (<http://www.thehindu.com/todays-paper/tp-national/tp-andhrapradesh/guntur-city-population-is-743354-as-per-2011-census/article4752495.ece>) . *The Hindu*. 26 May 2013. Retrieved 12 October 2014.
3. *India, The Hans* (31 March 2018). *"Guntur urban divided into east, East mandals"* (<https://www.thehansindia.com/posts/index/Andhra-Pradesh/2018-03-31/Guntur-urban-divided-into-east-East-mandals/370772>) . www.thehansindia.com. *Guntur*. Retrieved 26 April 2019.

4. *"Industrial Corridor"* (<https://web.archive.org/web/20140331213143/http://www.yourarticlelibrary.com/industries/industrial-regions-8-major-industrial-regions-of-india/14159/>) . Archived from the original (<http://www.yourarticlelibrary.com/industries/industrial-regions-8-major-industrial-regions-of-india/14159/>) on 31 March 2014. Retrieved 16 May 2014.

5. *"Chillies lose sting, exports & Guntur markets only hope – The Economic Times"* (<http://economictimes.indiatimes.com/markets/commodities/chillies-lose-sting-exports-guntur-markets-only-hope/articleshow/2055828.cms?intenttarget=no>) . The Economic Times. Retrieved 27 May 2017.

6. *"Guntur History" (<https://web.archive.org/web/20141008183724/http://guntur.nic.in/history.html>) . National Informatics Centre. Archived from the original (<http://guntur.nic.in/history.html>) on 8 October 2014. Retrieved 27 July 2014.*
7. *"District Profile" (<https://web.archive.org/web/20170514110956/http://guntur.cdma.ap.gov.in/en/district-profile>) . Guntur Municipal Corporation. Archived from the original (<http://guntur.cdma.ap.gov.in/en/district-profile>) on 14 May 2017. Retrieved 6 June 2017.*

8. *Pullaiah, T. (2000). Flora of Guntur District, Andhra Pradesh, India (<https://books.google.com/?id=1kHNgLyXbJUC&pg=PA2&lpg=PA2&dq=guntur+revenue+division+headquarters#v=onepage&q=guntur%20revenue%20division%20headquarters&f=false>) . Regency Publications. p. 2. ISBN 9788187498162. Retrieved 9 June 2017.*
9. *Leggett, Hadley (18 August 2009), Aug. 18, 1868: Helium Discovered During Total Solar Eclipse (https://www.wired.com/2009/08/dayintech_0818/) , wired.com, retrieved 18 March 2010*

10. *"Comptes rendus hebdomadaires des séances de l'Académie des sciences"* (<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k3024c.image.r=comptes-rendus+hebdomadaires+Acad%C3%A9mie+des+Sciences.f836.langFR>) , *C. R. Acad. Sci. Paris*, **67**: 836–41, 1868

11. *"Merger of villages in Guntur city" (https://web.archive.org/web/20130928090108/http://www.gunturcorporation.org/townplanning/gos/GO_279_12072012.pdf) (PDF). Guntur Municipal Corporation. Municipal Administration & Urban Development Department. Archived from the original (http://www.gunturcorporation.org/townplanning/gos/GO_279_12072012.pdf) (PDF) on 2013-09-28. Retrieved 18 December 2018.*

12. *"APCRDA Draft Master plan 2050" (<https://web.archive.org/web/20190813062418/https://crda.ap.gov.in/APCRDADocs/Downloads/MasterPlans/Draft%20Perspective%20Plan%20-%202050%20for%20APCRDA%20.pdf>) (PDF). 2015-12-25. Archived from the original (<https://crda.ap.gov.in/APCRDADocs/Downloads/MasterPlans/Draft%20Perspective%20Plan%20-%202050%20for%20APCRDA%20.pdf>) (PDF) on 2019-08-13.*
13. *"Braving chill, Gunturians walk with enthusiasm" (<http://www.thehindu.com/news/national/andhra-pradesh/braving-chill-gunturians-walk-with-enthusiasm/article8150419.ece>) . The Hindu. Guntur. 25 January 2016. Retrieved 3 March 2016.*

14. *"Folk art fete in Guntur" (<http://www.thehindu.com/todays-paper/tp-national/tp-andhrapradesh/article3086666.ece>) . The Hindu. Chennai, India. 7 August 2006.*
15. *"Rama Navami festival in Guntur" (<http://www.thehindu.com/news/cities/Vijayawada/srirama-navami-celebrated-on-a-grand-scale/article4636700.ece>) . The Hindu. Retrieved 16 October 2017.*
16. *"Guntur: Maha Shivarathri festival" (<http://www.deccanchronicle.com/nation/current-affairs/250217/guntur-mahashivratri-fervour-everywhere.html>) . Deccan Chronicle. Retrieved 17 November 2017.*

17. *"Vinayaka Chavithi festivities in Guntur" (<http://www.thehansindia.com/posts/index/Hans/2015-09-17/Vinayaka-Chavithi-festivities-in-Guntur/176332>) . The Hans India. Retrieved 17 November 2017.*
18. *"Navaratri in Guntur" (<http://www.thehindu.com/todays-paper/tp-national/tp-andhra-pradesh/temples-decked-up-for-navaratri-festivities-in-guntur/article5206200.ece>) . The Hindu. Retrieved 11 November 2017.*
19. *"Diwali celebrated with gaiety in AP, Telangana" (<http://www.thehansindia.com/posts/index/Telangana/2015-11-12/Diwali-celebrated-with-gaiety-in-AP-Telangana/186016>) . The Hans India. Retrieved 4 October 2016.*

20. *"Gaiety, colour, fervour mark Holi festivities" (<http://www.thehindu.com/news/cities/Vijayawada/gaiety-colour-fervour-mark-holi-festivities/article8390879.ece>) . The Hindu. 24 March 2016. Retrieved 4 October 2016.*
21. *"Sahiti Vasanthotsavam on Ugadi" (<http://www.thehindu.com/todays-paper/tp-national/tp-andhrapradesh/sahiti-vasanthotsavam-on-ugadi/article4597499.ece>) . The Hindu. 9 April 2013. Retrieved 22 November 2017.*

22. *"Nation Celebrates Eid-ul-Adha with Religious Fervour"* (<https://web.archive.org/web/20161011132759/http://www.sakshipost.com/news/2016/09/13/nation-celebrates-eid-ul-adha-with-religious-fervour>) . Sakshipost. 13 September 2016. Archived from the original (<http://www.sakshipost.com/news/2016/09/13/nation-celebrates-eid-ul-adha-with-religious-fervour>) on 11 October 2016. Retrieved 4 October 2016.
23. *"Gaiety, fervour mark Krishna Janmashtami"* (<http://www.newindianexpress.com/states/andhra-pradesh/2017/aug/15/gaiety-fervour-mark-krishna-janmashtami-1643356.html>) . New Indian Express. Retrieved 11 November 2017.

24. *"CM Chandrababu for Guntur today"* (<http://www.thehansindia.com/posts/index/Andhra-Pradesh/2014-12-24/CM-Chandrababu-for-Guntur-today/122666>) . *The Hans India*. Retrieved 4 October 2016.
25. Ganguly, Nivedita (6 May 2016). *"A delightful dosa fare"* (<http://www.thehindu.com/features/metroplus/Food/foods-express-a-delightful-dosa-fare/article8566203.ece>) . *The Hindu*. Retrieved 4 October 2016.
26. Ganguly, Nivedita (29 May 2015). *"Traditional flavours of Andhra"* (<http://www.thehindu.com/features/metroplus/Food/traditional-flavours-of-andhra/article7259701.ece>) . *The Hindu*. Retrieved 4 October 2016.

27. *"Geographical Indication" (<http://www.thehansindia.com/posts/index/News-Analyses/2016-01-23/Geographical-Indication/201919>) . The Hans India. Retrieved 4 October 2016.*

28. *Samuel Jonathan, P (24 July 2014). "Guntur looking skyward" (<http://www.thehindu.com/news/cities/Vijayawada/guntur-looking-skyward/article6242690.ece>) . The Hans India. Vijayawada. Retrieved 28 February 2016.*

29. *"Guntur Inner Ring Road Inaugurated by Kiran"* (http://www.newindianexpress.com/states/andhra_pradesh/Guntur-Inner-Ring-Road-Inaugurated-by-Kiran/2014/02/17/article2060940.ece) . *The New Indian Express*. 17 February 2014. Retrieved 3 March 2016.
30. *"Blog: Finding Kamala Nehru in Pakistan, Jinnah in Guntur"* (<http://www.ndtv.com/blog/finding-kamala-nehru-in-pakistan-jinnah-in-guntur-764557>) . *NDTV*. 20 May 2015. Retrieved 23 September 2016.
31. *"Other parks in Guntur city !!"* (http://www.gunturcorporation.org/about_gmc/other_parks.html) . *Guntur Municipal Corporation*. Retrieved 23 September 2016.

32. *"Nagara Vanam Park at Guntur" (<http://www.uniindia.com/cm-inaugurates-nagara-vanam-park-at-guntur/states/news/1037130.html>) . United News India. 14 November 2017. Retrieved 14 November 2017.*
33. *"Public Libraries in Guntur" (<https://web.archive.org/web/20170621050024/http://publiclibraries.ap.nic.in/distwise/guntur.html>) . Archived from the original (<http://publiclibraries.ap.nic.in/distwise/guntur.html>) on 21 June 2017. Retrieved 31 March 2017.*

34. "Evolution of Guntur Division" (<https://web.archive.org/web/20190501135512/http://scr.indianrailways.gov.in/cris/uploads/files/1469081050829-aboutus-gen-18-7-16.pdf>) (PDF). South Central Railway. p. 3. Archived from the original (<http://www.scr.indianrailways.gov.in/cris/uploads/files/1469081050829-aboutus-gen-18-7-16.pdf>) (PDF) on 2019-05-01. Retrieved 30 November 2015.

35. ఐ., ప్రసాదరావు. సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో గుంటూరు జిల్లా పాత్ర. p. 11.

36. *"School Education Department" (https://web.archive.org/web/20160319051231/http://rmsaap.nic.in/Notification_TSG_2015.pdf) (PDF). School Education Department, Government of Andhra Pradesh. Archived from the original (http://rmsaap.nic.in/Notification_TSG_2015.pdf) (PDF) on 2016-03-19. Retrieved 2017-06-07.*
37. *"The Department of School Education – Official AP State Government Portal" (<http://web.archive.org/web/20161107155331/http://www.ap.gov.in/departments/organizations/school-education/>) . AP State Portal. Archived from the original (<http://www.ap.gov.in/departments/organizations/school-education/>) on 2016-11-07. Retrieved 2017-06-07.*

38. *"School Information Report" (<https://web.archive.org/web/20161108154343/http://cse.ap.gov.in/DSE/totalSchoolReport.xls>) .
Commissionerate of School Education.
Government of Andhra Pradesh. Archived
from the original (<http://cse.ap.gov.in/DSE/totalSchoolReport.xls#>) on 8
November 2016. Retrieved 8 November
2016.*

39. *"Student Information Report" (<https://web.archive.org/web/20161108200839/http://cse.ap.gov.in/DSE/districtStudentReport.do?mode=getVillageReportsList&mandalCode=281726&mandalName=GUNTUR>) . Commissionerate of School Education. Child info 2015–16, District School Education – Andhra Pradesh. Archived from the original (<http://cse.ap.gov.in/DSE/districtStudentReport.do?mode=getVillageReportsList&mandalCode=281726&mandalName=GUNTUR>) on 8 November 2016. Retrieved 8 November 2016.*

40. *"74 GMC schools switch to English medium – Times of India"* (<http://timesofindia.indiatimes.com/city/vijayawada/74-GMC-schools-switch-to-English-medium/articleshow/53203336.cms>) . *The Times of India*. Retrieved 23 September 2016.
41. *Mallikarjun, Y. (29 February 2016). "Classrooms in State-run schools set to go digital"* (<http://www.thehindu.com/news/national/andhra-pradesh/classrooms-in-state-run-schools-set-to-go-digital/article8293878.ece>) . *The Hindu*. Retrieved 23 September 2016.

42. *Reporter, Staff (17 February 2016). "MCI team inspects Guntur Medical College" (<http://www.thehindu.com/news/national/andhra-pradesh/mci-team-inspects-guntur-medical-college/article8246146.ece>) . The Hindu. Retrieved 27 September 2016.*
43. *"List of colleges in Guntur district" (<https://web.archive.org/web/20161021151643/http://bieap.gov.in/pdf/guntur.pdf>) (PDF). Board of Intermediate Education. Archived from the original (<http://bieap.gov.in/pdf/guntur.pdf>) (PDF) on 21 October 2016. Retrieved 27 September 2016.*

44. *"Autonomous colleges list" (https://web.archive.org/web/20161018071151/http://www.ugc.ac.in/oldpdf/colleges/autonomous_colleges-list.pdf) (PDF). Universities Grants Commission. Archived from the original (http://www.ugc.ac.in/oldpdf/colleges/autonomous_colleges-list.pdf) (PDF) on 18 October 2016. Retrieved 27 September 2016.*
45. *"Press in India, 2013-14" (<https://web.archive.org/web/20170623020046/http://www.rni.nic.in/pin1314.pdf>) (PDF). The Registrar of Newspapers for India. pp. 358–403. Archived from the original (<http://rni.nic.in/pin1314.pdf>) (PDF) on 23 June 2017. Retrieved 5 June 2017.*

బయటి లింకులు

["https://te.wikipedia.org/w/index.php?title=గుంటూరు&oldid=4155761"](https://te.wikipedia.org/w/index.php?title=గుంటూరు&oldid=4155761)
నుండి వెలికితీశారు

వికీమీడియా
కామన్స్‌లో
Guntur
సంబంధించి
దస్త్రాలు
ఉన్నాయి.

వికీపీడియా

ఈ పేజీలో చివరి మార్పు 4 మార్చి 2024న 14:01కు
జరిగింది. •

అదనంగా సూచించని పక్షంలో పాఠ్యం [CC BY-SA 4.0](#) క్రింద
లభ్యం